

ρελλ. (Αιτωλ.) βούτυρος Σαμοθρ. βούτ'ρος Θράκ. (Τσακίλ.) Λευκ. Μεγίστ. Προπ. (Κούταλ.) βούτ'ρους Στερελλ. (Ακαρναν.) βούτυρος Ζάκ. Κύπρ. βούτερες Σκῦρ. βούκιουρι Τσακων. βότυρος Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. (Σέλιν. κ. ά.) Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. 'ότυρος Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Ρόδ. βότ'ρος Μεγίστ. βούτυρας 'Ανδρ. Θήρ. βούτυρας Ζάκ. βούτ'ρας Θάσ. (Θεολόγ.) Τήν. βότυρας Θήρ. Κάλυμν. Κύθν. Κῶς Μύκ. Σίφν. Σύμ. Πληθ. βουτύρατα πολλαχ. βουτύρ'τα Πόντ. Στερελλ. (Αιτωλ.) β'τύρατα Θράκ. (Τσακίλ.) βουτούρ'τα Προπ. (Κύζ.) Πόντ. (Χαλδ. κ. ά.) βουτέρατα Θεσσ. Θράκ. βουτέρ'τα Πόντ. (Τραπ.) βουτέρτα Πόντ.

'Εκ τοῦ άρχ. οὐς. βούτυρον. Τὸ βούτυρος καὶ μεταγν. Τὸ βούτυρο καὶ μεσν.

Τὸ κοινὸν βούτυρον ἐνθ' άν.: Πρόβειο τυρὶ καὶ τράγειο βούτυρο (τὸ καλύτερο τυρὶ εἶναι τὸ ἐκ γάλακτος προβάτων καὶ τὸ καλύτερο βούτυρο εἶναι ἀπὸ τὸ γάλα τῶν αἰγῶν) πολλαχ. Βούτυρο κακάου (λιπώδης οὐσία ἐξαγομένη ἐκ τῶν σπερμάτων τοῦ κακάου) || Φρ. Τ' ἐναν δέρ'ν αὐτ' 'ς σὸ μέλ' καὶ τ' ἄλλο 'ς σὸ βούτορον (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ὅλα τὰ ἀγαθὰ) 'Ιμερ. || Παροιμ. Βούτυρο καλὸ σὲ σκυλλήσιο τομάρι (ἐπὶ ἀναξίου) πολλαχ. Πολλὰ βούτορον π' εἶδ' βάλλ' καὶ 'ς σὰ λάχανα (ἐπὶ τοῦ σπαταλῶντος δι' ἀνωφελῆ πράγματα, συνών. φρ. ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ 'ς τὰ λάχανα) Χαλδ. 'Οποιος ἔχει βούτυρο 'ς τὸ κεφάλι νὰ μὴ περπατῇ 'ς τὸν ἥλιο (ὁ συναισθανόμενος ἑαυτὸν ἔνοχον ὀφείλει νὰ μὴ προκαλῇ διὰ τοῦ θράσους του τὰς ἐπικρίσεις τοῦ κόσμου) ΝΠολίτ. Παροιμ. 3,223

'Ολα τ' ἀμπέλια ἀμπέλια μου καὶ τὰ κρασὰ δικά μου καὶ ὁ 'ότυρος καὶ τὸ τυρὶ εἶναι μοναχικά μου (ἐπὶ πλεονέκτου) Κάρπ.

βουτυρόγαλα τό, πολλαχ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ γάλα.

Τὸ μετὰ τὴν ἀποβουτύρωσιν τοῦ γάλακτος ὑπολειπόμενον ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον θερμαινόμενον πήγνυται εἰς τυρὸν κατωτέρας ποιότητος.

βουτυροκάδη ἡ, ΝΖυγούρ. Τυρὸς 'Αγράφ. 56 β'τυροκάδ' Στερελλ. ('Αράκ.) βουτυρόκαδ' Στερελλ. (Δεσφ.) 'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ κάδη, δι' ὃ ἰδ. κάδος. Βουτυρίτσα 1, ὃ ἰδ.

βουτυροκάκαδο τό, Κύθηρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ κάκαδο.

Κατὰ πληθ., αἱ μετὰ τὴν διήθησιν τοῦ γάλακτος ὑπολειπόμεναι ἀκαθαρσίαι. Συνών. βουτυρόσκατο, βουτυροτσίκουδο.

βουτυροκόβλακον τό, Πόντ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ κοβλάκιν.

Ξύλινον δοχεῖον βουτύρου.

βουτυροκομειδ τό, πολλαχ.

'Εκ τοῦ ἀμαρτ. ὄν. βουτυροκόμος.

'Η ἐπεξεργασία τοῦ γάλακτος διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ βουτύρου.

βουτυροκουλούρα ἡ, ἀμαρτ. βουτ'ροκουλούρα

'Ιόνιοι Νῆσ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ κουλούρα.

Κουλούρα ζυμωθείσα με βούτυρον: Παροιμ. Τὰ λόγια εἶναι λόγια κ' ἡ βουτ'ροκουλούρα 'γκῶμα (ἐπὶ ἀνωφελῶν λόγων. 'γκῶμα=χόρτασμα).

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βουτυροκούρουπο τό, Κρήτ. (Μεραμβ.)

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ κουρούπι.

Μικρὸς πίθος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τοποθετοῦν βούτυρον.

βουτυρολόγος ὁ, ἀμαρτ. βουτ'ρουλόγους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ οὐς. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

'Ο τρώγων πολὺ βούτυρον. Συνών. βουτυρεᾶς 2.

βουτυρόξινας ὁ, ἀμαρτ. βουτυρόξινας Κάρπ.

'Εκ τοῦ οὐς. βούτυρο καὶ τοῦ ἀμαρτ. οὐς. ὀξινας.

Τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου γάλα, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ γεῦσιν ὑπόξινον.

βουτυροπαπάρα ἡ, ἀμαρτ. βουτ'ρουπαπάρα Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ παπάρα.

Φαγητὸν ἐκ τεμαχίων ἄρτου διαβρόχων με βούτυρον.

βουτυροπέτσι τό, Δημοτ. Δασμολόγ. 34.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ πεσί.

'Ασκὸς καταλλήλως διεσκευασμένος διὰ τὴν τοποθέτησιν βουτύρου.

*** βουτυρόπουλλον** τό, βουτερόπον Πόντ. (Τραπ.) βουτορόπον Πόντ. (Χαλδ.)

'Υποκορ. τοῦ οὐς. βούτυρο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Μικρὰ ποσότης βουτύρου ἐνθ' άν.: Δῶς' με ὀλίγον βουτερόπον ἀπάν' 'ς σὸ ψωμόπον Τραπ.

βουτυρόσκατο τό, Κύθηρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ σκατό.

Βουτυροκάκαδο, ὃ ἰδ.

βουτυρόσουπα ἡ Θήρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ σούπα.

Σούπα με βούτυρον.

βουτυροτσίκουδο τό, Κύθηρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ τσίκουδο.

Βουτυροκάκαδο, ὃ ἰδ.

βουτυροτσούκαλο τό, ἀμαρτ. βουτεροτσούκαλον Πόντ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ τσουκάλι.

Εὐρύκοilon καὶ εὐρύστομον πήλινον σκεῦος χρήσιμον πρὸς ἐναπόθεσιν βουτύρου. Πβ. βουτυρερόν, βουτυρζακή, βουτυρζέρα.

βουτυροφάσουλο τό, Ν'Αναγνωστοπ. Τὰ ὄσπρ. 48.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ φασούλι, δι' ὃ ἰδ. φασόλι.

Εἶδος φασηόλου με κιτρίνους τρυφεροὺς καὶ σαρκώδεις λοβούς.

βουτυρόχορτο τό, Ζάκ. Θεσσ. (Λάρις.) — ΔΔημάδ. Ζιζάν. Θεσσαλ. άγρ. 20 ΠΓεννάδ. 207 καὶ 300 ΘΧελ. δρσίχ 69 καὶ 70—Λεξ. ΠΒλαστ. 462 Δημητρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν ἀγριοβασιλικὸς 2 β, ὃ ἰδ.

βουτυρόψωμο τό, Λευκ.—(Ν. 'Εστ. 25,836).

'Εκ τῶν οὐς. βούτυρο καὶ ψωμί.

1) Ψωμί ἀλειμμένον με βούτυρον (Ν. 'Εστ. ἐνθ' άν.): Τσαί με βουτυρόψωμα. 2) Πίττα ἐκ φύλλων ζύμης, με-

ΤΟΜ. Δ' — 13

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ταξὺ τῶν ὁποίων τίθεται μεῖγμα ἐκ βουτύρου, ἀβγῶν, γάλακτος καὶ τυροῦ Λευκ.

βουτύρωμα τό, πολλαχ. βουτέρωμαν Πόντ. (Τραπ.) βουτούρωμαν Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουτυρώνω.

1) Ἀρτυσις διὰ βουτύρου. 2) Ἐπάλειψις διὰ βουτύρου.

βουτυρώνω πολλαχ. βουτερώνω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ. ἄ.) βουτουρώνω Πόντ. (Ἱμερ. Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο.

1) Ἀρτύω μὲ βούτυρον πολλαχ.: Βουτυρώνω τὴ ζύμη - τὸ κρέας - τὸ φαεῖ. 2) Ἐπαλείφω, ἐπιχρίω μὲ βούτυρον ἔνθ' ἄν.: Βουτυρώνω τὰ ψωμάκια. Βουτυρωμένη φέττα - φρυγανιά πολλαχ. 3) Παθ. μετοχ. ὁ περιέχων βούτυρον σύννηθ.: Βουτυρωμένη μυζήθρα. Βουτυρωμένο γάλα. Βουτυρωμένα κουλουράκια σύννηθ. Οἱ φούρνοι ἦτον πυρωμένοι ἀπὸ ὁπέρας ποὺ κάμναν τὰ βουτυρωμένα των Σύμ. Συνών. βουτυρεῖτος 1, ἀντίθ. ἀβουτύρωτος.

βουτῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. κ. ἄ.) βουτ-τῶ Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. βουτῶ Κάλυμν. Σίφν. βουδῶ Τήν. βουτοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπν. (Μάν.) β'τῶ βόρ. ἰδιώμ. βοτῶ Ἀπουλ. φ'τῶ Ἱμβρ. Λέσβ. Σάμ. κ. ἄ. γουτ-τῶ Ἰκαρ. Κύπρ. βουτάω σύννηθ. β'τάω Στερελλ. (Δεσφ.) βουτάου Εὐβ. (Κονίστρ.) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Λεντεκ. Μεσσ. Παπούλ. Τριφυλ. Χατζ.) β'τάου σύννηθ. βορ. ἰδιώμ. βουδάγω Καππ. (Φάρασ.) βουτίζω Καππ. (Σινασσ.) Λευκ. Πόντ. (Ἀμισ.) βουτ-τίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) βουτίζου Μακεδ. (Μελέν.) βουκίζου Τσακων.

Τὸ μεσν. βουτῶ πιστοποιούμενον ὑπὸ τοῦ Μαχαιρ. 1.72 (ἐκδ. R.Dawkins), «νὰ ποίσουν δρόσος νὰ τὸν βουττήσουν καὶ νὰ τὸν ραντίσουν κατὰ τὸν ἀέραν». Τὸ βουτίζω καὶ παρὰ Μεουρσ.

Α) Μετβ. 1) Ἐμβαπτίζω κοιν. καὶ Τσακων.: Βουτῶ ψωμί 'ς τὸ γάλα - παξιμάδι 'ς τὸν καφέ - τὸ κεφάλι μου 'ς τὸ νερό - τὰ πονκάμισα 'ς τὴν κόλλα κττ. Βουττήχτηκαν τὰ δάχτυλά του 'ς τὸ μέλι - τὰ πόδια του 'ς τοῖς λάσπες κττ. κοιν. Βούκισε τὸν ἄντε τὸ γά (ἐβούτηξε τὸ ψωμί εἰς τὸ γάλα) Τσακων. Καὶ ἀμτβ. καταδύομαι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. κ. ἄ.): Βουτῶ 'ς τὴ θάλασσα- 'ς τὸ νερό- 'ς τὸ βούρκο- 'ς τὴ λάσπη. Βουτῶ μὲ τὸ κεφάλι - μὲ τὰ πόδια. Ὁ ποντικός ἐβούτηξε 'ς τὸ λάδι κοιν. Τῶν Φωτῶν β'τῶν οἱ σταυροὶ Δεσφ. || Φρ. Βουτεῖμαι 'ς τὰ μαῦρα (μελανοφορῶ). Βουτεῖμαι 'ς τὰ χρέη (γίνομαι κατάχρεος). Βουτηγμένος 'ς τὸ αἷμα - 'ς τὸν ἰδρῶτα - 'ς τὸ χρυσάφι - 'ς τὰ διαμάντια κοιν. || Παροιμ. Ὅποιος περπατεῖ 'ς τὰ σκοτεινὰ 'ς τοῖς λάσπες θὰ βουτήσῃ (δὲ ἀτάκτως ζῶν θὰ πάθῃ κακὸν) ἸΒενιζ. Παροιμ. 207, 438 || Ἄσμ.

Θωρεῖ τὸν οὐρανὸν θαμπὸν καὶ τ' ἄστρα βουρκαμένα, τὸ φεγγαράκι τ' ἀγλαμπρον 'ς τὸ αἷμα βουτισμένον (θρηῖνος Μεγάλης Παρασκευῆς. ἀγλαμπρον = ἐκλαμπρον) Κάλυμν.

Ὡρες μοῦ δώνει ὁ σεβδᾶς καὶ τῇ καρδιᾷ ἡ λαύρα νὰ πᾶ' νὰ βρῶ τὸ δογατῆ νὰ βουτηχτῶ 'ς τὰ μαῦρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μισσεύγω, φίλοι, κλαίτε με, κ' ἐσεῖς, ὀχτροί, χαρῆτε κ' ἐσεῖς, γειτονοποῦλλες μου, 'ς τὰ μαῦρα βουτηχτῆτε Κρήτ. Συνών. βουτακιάζω 1. β) Βαπτίζω εἰς τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν Ζάκ. — Λεξ. Πρω. Μ'Εγκυκλ. Δημοτρ.: Θὰ βουτήξουμε τὸ μπέμπη Λεξ. Δημοτρ. 2) Ρυπαίνω Βιθυν.: Μ' ἐβούτησες. 3) Εἰσάγω σύννηθ.: Βουτῶ

τὸ χέρι 'ς τὸ καλάθι - 'ς τὸ σακκί - 'ς τὴν τσέπη σύννηθ. || Παροιμ. Ἐχορτώθη τὸ σακκούλ-λᾶι του καὶ βουτ-τῆ καὶ πᾶν-ναι καὶ σπέρνει (ἐπὶ τοῦ ὑβρίζοντος ἄλλους δι' ἐλαττώματα, τὰ ὅποια ἔχει ὁ ἴδιος. ἐχορτώθη = ἐφορτώθη) Ρόδ.

4) Ἀρπάζω, συλλαμβάνω σύννηθ.: Τὸν βούτηξε ἀπ' τὰ μαλλιά - ἀπ' τὸ λαιμὸ - ἀπ' τὸ γκαῖ. Τὸν βούτηξαν οἱ χωροφύλακες σύννηθ. Ζὲ βουτοῦ ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ ζὲ χτυποῦ χάμον Πελοπν. (Μάν.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουδῶνω Β 2. β) Φυλακίζω πολλαχ.: Τὸν βούτηξαν καὶ βλέπει ἀπομέσα ἔξω. γ) Μέσ. συμπλέκομαι, ἔρχομαι εἰς χεῖρας μετὰ τινος σύννηθ.: Μὲ τὸ τίποτα βουτήχτηκα. Γιὰ ψύλλου πῆδημα βουτεῖται. Ἀμα βουτηχτῇ μὲ κἀνέναν, δύνσκολα τὸν χωρίζεις. || Φρ. Βουτήχτηκαν σὰν τὰ κοκόρια πολλαχ. 5) Κλέπτω (μετὰ ἢ ἄνευ ἀντικειμένου) σύννηθ.: Μοῦ βούτηξαν τὸ πορτοφόλι. Τοῦ βούτηξε πολλά. Ἐβούτηξε γιὰ καλά. Αὐτὸς βουτάει σύννηθ. || Γνωμ. Ὅποιος βουτῆξ' ἔξ' ὀφθαλμοῦ. (Σαρεκκλ.) Σὰ δὲ βουτῆξ' εἰς, δὲ ἀρώς αὐτόθ. β) Κερδίζω μὲ ἀθέμιτα μέσα Λεξ. Βλαστ. 105. Βούτηξε καλά. 6) Δέχομαι ἀκουσίως Λεξ. Δημοτρ.: Ἀπάνω 'ς τὸν καβῶ βούτηξα μὲ κατακεφαλιά. 7) Ἐπιτίθεμαι ἐρωτικῶς σύννηθ.: Τὴν ἐβούτηξε. 8) Κάμνω καταβολάδας Κάρπ. Συνών. καταβολιάζω.

Β) Ἀμτβ. 1) Δύω σύννηθ. καὶ Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ.): Βούτηξε ὁ ἥλιος - τὸ φεγγάρι σύννηθ. Βουτῆ καὶ στέκ' ὁ φέγγον (εἶναι ἐτοιμη νὰ δύσῃ ἡ σελήνη) Τραπ. || Ἄσμ.

Καὶ καρτερούσαμεν τὸ οἱ δὴ τὸν ἥλιον νὰ βουτ-τῆσῃ Κύπρ.

Ἐφτὰ πλανῆτες τ' οὐρανοῦ, ποῦ πᾶτε νὰ βουτ-τᾶτε, τὸ ἂν δῆτε τὴν ἀάπην μου νὰ μοῦ τὴν χαιρετᾶτε αὐτόθ.

Ἐβράδυνεν ὁ βραδῆνόν, ἐβούτεσεν ὁ ἥλιον Κρώμν. 2) Κολυμβῶ, νήχομαι σύννηθ.: Ὁ δεῖνα βουτῆ σὰν τὸ ψάρι. β) Καταδύομαι εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς σπογγαλιεῖαν Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. γ) Μεταφ. καταρρέω, κατακρημνίζομαι (Βύρων 2, 191): Ἄσμ.

Μὰ 'χω τὰ θάρρη μου 'ς τὸ Θεὸ καὶ προσκυνῶ τὸ ἅγιοι πῶς θὰ ραῖς ἡ φυλακὴ γιὰ νὰ βουτήσ' ὁ πύργος.

3) Ὀρμῶ, ἐφορμῶ, παλλαχ.: Βουτῶ ἀπάνω του. Βούτηξε καὶ τὸ ἔπιασε πολλαχ. Βουτάει τ' ὄρνεο Λεξ. Βλαστ. Βούτ'ξαν νὰ φάνι, τόσ' πείνα εἶχαν Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Ἄσμ.

Κι οὐ γαμπρὸς σὰν τ' ἄκουσι, πούλν τοῦ κακοφάνη, σὰν τοῦ γιράκι βούτησι, σὰν τοῦν ἀγτὸ τὴν παίρνει Μακεδ. (Φλόρ.) 4) Ἐπιχειρῶ Πελοπν. (Τριφυλ.): Δὲ βουτάει νὰ κάμῃ μὲ δουλειά.

βούφθαλμο τό, ἀμάρτ. ὄφθαλμο Κύπρ. βόφθαρμον Κύπρ. ὄφθαρμον Κύπρ. ἀγούθαλμα Ἱμβρ. Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βούφθαλμον.

1) Εἶδος σταφυλῆς μελαίνης ἐχούσης μεγάλας ρῶγας Ἱμβρ. Κύπρ. Συνών. βοξδομμάτης 2α. 2) Πᾶσα ὥριμος ὁπώρα Κύπρ.

βόχα ἐπιφών. Κύπρ. Χίος ὄχα Ἱμβρ. βόχαμε Κύπρ. βόχι Ρόδ.

Λέξις πεποιημένη.

Ἐπιφώνημα προτρεπτικὸν πρὸς βοῦς ἐλαυνομένους ἔνθ' ἄν.: Φρ. Βόχα, μὴ σὲ κουτουλήσῃ (πρόσεχε τον, εἶναι ἀνόητος ὡς βοῦς) Χίος ὄχα, βουδέλλ' (ἐπιφών. πρὸς ἀπρόσεκτον) Ἱμβρ.

βόχα ἡ, κοιν. καὶ Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. βόχ-χα Εὐβ. (Κουρ.) βόχα πολλαχ. πόχα Κύπρ. δούχα [Κε-

